

Skördeprognos för spannmål och oljeväxter 2019

Crop production forecast for cereals and oilseed crops in 2019

I korta drag

Årets spannmålsskörd prognostiseras till 5,9 miljoner ton

Enligt prognosen blir den totala spannmålsskörden knappt 5,9 miljoner ton för 2019. Det är 10 % mer än den genomsnittliga skörden för de fem senaste åren. Att totalskörden av spannmål förväntas bli större förklaras främst av ökade arealer av höstsådd spannmål samt att hektarskördarna för de flesta spannmålsgrödorna förväntas bli högre i år.

Skörden av höstvetete uppskattas till 3,1 miljoner ton vilket ligger ca 540 000 ton över genomsnittet för 2014–2018 och mer än en fördubbling mot 2018. Det är också den gröda vars skörd beräknas öka mest räknat i ton. Ökningen beror främst på större odlad areal men även på högre hektarskörd. Höstvetete svarar för 52 % av spannmålsskörden. Den näst största andelen av spannmålsskörden står vårkorn för, 23 %, vilket motsvarar 1,3 miljoner ton.

Större skörd av oljeväxter enligt prognosen

Totalskörden av oljeväxter uppskattas bli 0,35 miljoner ton vilket är cirka 13 % mer än genomsnittet för de fem senaste åren. Detta beror till största delen på att arealen för höstraps ökar samtidigt som höstraps svarar för 94 % av den totala oljeväxtarealen. Årets skörd av oljeväxter förväntas bli 13 % större än genomsnittet för de fem senaste åren.

Metod för beräkning av prognos

Prognoserna är gjorda utifrån en metod som utvecklats vid Jordbruksverket och som baseras på statistiska samband mellan tidigare års väderdata och skördar. I modellen används de vädervariabler som bäst förklarar variationerna i hektarskördarna. I beräkningarna används förutom väderdata även odlade arealer för år 2019. Prognoserna bygger på att årets väder från och med augusti och framåt är som under ett normalår, vilket är medelvärde av de senaste 30 åren. Skulle vädret från augusti och framåt avvika avsevärt från normalåret kan skillnaderna mellan prognoserna och de verkliga skördarna bli stora. Redovisning görs endast totalt för hela landet då regionala uppgifter är för osäkra för att redovisas.

Simon Lind, 036 – 15 63 42
statistik@jordbruksverket.se

Statistiken har producerats av Statens Jordbruksverk, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1654-4188 Serie JO – Jordbruk, skogsbruk och fiske. Utkom den 20 augusti 2019.
Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.
Utgivare av Statistiska meddelanden är Joakim Stymne, SCB.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	3
<hr/>	
Totalskördar	3
Hektarskördar	5
Väder	6
Temperatur	7
Nederbörd	7
Fakta om statistiken	9
<hr/>	
Detta omfattar statistiken	9
Så görs statistiken	9
Prognosmetod	9
Skördens beroende av vädret	9
Enkätundersökning	10
Statistikens tillförlitlighet	10
Felkällor	10
Föregående års prognoser	10
Annan statistik	12
Elektronisk publicering	13
In English	14
<hr/>	
Summary	14
Crop production forecast for cereals and oilseed crops in 2019	14
Total production	14
Yield per hectare	14
List of terms	14

Statistiken med kommentarer

I detta Statistiska meddelande redovisas resultatet av skördeprognoser avseende spannmål och oljeväxter för år 2019. Preliminär skördestatistik för år 2019 kommer att redovisas på riksnivå i november och på länsnivå i december 2019. Slutliga skördeuppskattningar för 2019 redovisas våren 2020.

Jordbruksverket har utvecklat en prognosmetod för att uppskatta skörden av olika grödor utifrån väderdata och tidigare års skördar. Metoden bygger på statistiska regressionsmodeller där skördarna för olika grödor beskrivs som funktioner av olika mått på väder. Modellerna tar hänsyn till skörde- och väderdata från januari 1965 till och med sommaren 2019 samt arealer för 2019. Skörde-data som används är hektarskördar på länsnivå för aktuella grödor och väderdata är månadsmedelvärde för medeldygnstemperatur respektive månadsvärde för nederbörd från en väderstation per län. Modellen säger inte något om kvaliteten på de grödor som skördas.

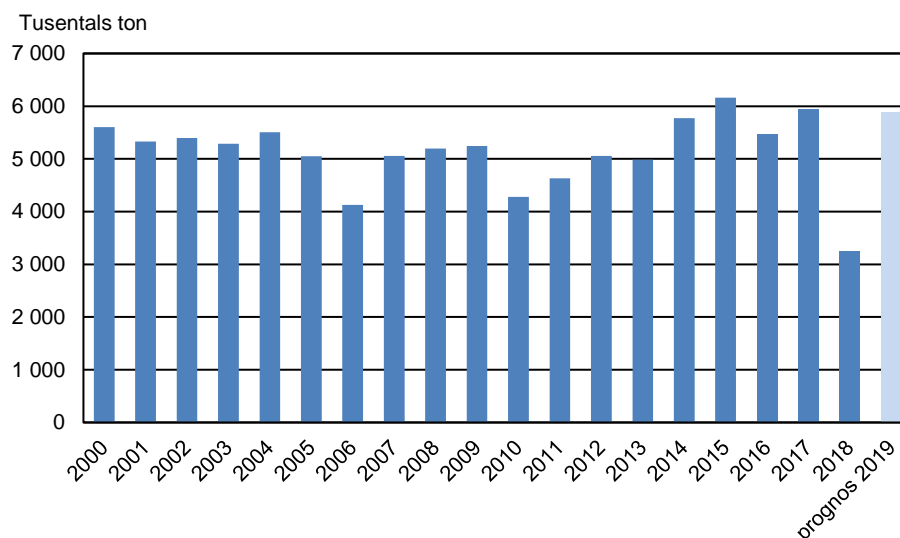
Skördeprognosen omfattar nio spannmålsgrödor, höstvetete, vårvete, höstråg, höstkorn, vårkorn, havre, blandsäd, höstrågvete och vårrågvete samt fyra oljeväxtgrödor, höstraps, vårraps, höstrybs och vårrybs. För varje gröda prognostiseras hektarskörd och totalskörd. Dessutom prognostiseras totalskördar för spannmål totalt och oljeväxter totalt. I tablåerna E och F i avsnittet Statistikens tillförlitlighet redovisas procentuella skillnaden mellan tidigare års skördeprognoser och slutliga skördar.

På grund av att förra årets skördeprognos inte klarade av att förutse vilka konsekvenser torkan fick har Jordbruksverket i år även valt att skicka ut en enkät till ett urval på 200 lantbruksföretag för att se om korrigeringar skulle behöva göras för årets prognos. Då resultatet av enkätundersökningen ligger i linje med var prognosen visar har vi därför kommit fram till att någon justering av prognosen inte behöver göras.

Totalskördar

Prognosen för den totala skörden av respektive gröda beräknas genom att multiplicera den prognostiserade hektarsköörden med den totala grödarealen. De arealer som används är preliminära och hämtades från Jordbruksverkets administrativa stödregister den 7 augusti 2019 och avser all stödansökt grödareal vid tidpunkten. Den slutliga statistiken för skördeuppskattningarna avseende 2019, som publiceras våren 2020, baseras på de slutliga arealerna i JO 10 SM 1902 (Jordbruksmarkens användning 2019, slutlig statistik).

Förra årets spannmålsskörd blev rekordlåg, främst på grund av torkan förra sommaren men även till följa av lägre arealer av höstsått spannmål. Årets spannmålsskörd förväntas emellertid att bli den tredje största under 2000-talet: detsamma gäller för oljeväxtskörden som också är den tredje största under 2000-talet. I figur A visas den totala spannmålssköörden för åren 2000–2018 samt prognosen för 2019.

Figur A. Total spannmålsskörd 2000–2018 samt prognos för 2019

I tablå A redovisas prognoserna för totalskördar för 2019 gällande spannmålsgrödor och oljeväxter. Spannmålsskördens uppskattas bli knappt 5,9 miljoner ton för år 2019, vilket är en ökning med 10 % jämfört med de fem senaste åren 2014–2018 samt med 80 % jämfört med den på grund av torra exceptionellt låga skörden 2018. Att spannmålsskördens förväntas öka jämfört med femårsnittet beror på ökade arealer av höstsådda spannmålsgrödor, vilka ger högre avkastning, samt att hektarskördar av flertalet spannmålsgrödor förväntas bli högre.

Höstvete väntas svara för ungefär 52 % av den totala spannmålsskördens och förväntas få en totalskörd på 3,1 miljoner ton. Det är en ökning med 22 % jämfört med genomsnittet för 2014–2018 och mer än en fördubbling jämfört med 2018. Den näst största grödan är vårkorn som förväntas få en totalskörd på 1,3 miljoner ton. Det är en ökning med 29 % jämfört med 2018 men en minskning med 4 % jämfört med genomsnittet för åren 2014–2018. Höstråg förväntas öka med 61 % jämfört med genomsnittet för 2014–2018, vilket är den största procentuella ökningen jämfört med femårsgenomsnittet. Den stora ökningen beror främst på att arealerna har ökat med 70 %. Totalskördarna för vårrågvetet förväntas minska mest procentuellt, den minskar med 50 % jämfört med 2014–2018. Det beror främst på minskade arealer. Vårrågvetet är den minsta spannmålsgrödan och står enligt prognosen för endast 0,1 % av den totala spannmålsskördens.

Totalskördens av oljeväxter uppskattas bli 0,35 miljoner ton vilket är en ökning med 13 % jämfört med genomsnittet för de fem senaste åren 2014–2018 och 63 % jämfört med 2018. Höstraps svarar för drygt 97 % av oljeväxterskördens och förväntas få en totalskörd på 0,34 miljoner ton. Totalskördens av höstraps förväntas öka med 16 % jämfört med genomsnittet för de fem senaste åren, 2014–2018. Ökningen beror främst på större arealer. Vårraps förväntas få mindre totalskörd i år jämfört med både 2018 och genomsnittet för 2014–2018. Minskningen jämfört med genomsnittet 2014–2018 förväntas bli 39 % för vårraps. Det beror främst på mindre arealer.

I tablå F i avsnittet Statistikens tillförlitlighet under Fakta om statistiken finns information om hur stor procentuell skillnad det varit mellan prognostiserad totalskörd och totalskörd enligt slutlig skördestatistik för åren 2014–2018. Skillnader redovisas för enskilda grödor samt spannmål och oljeväxter totalt.

Tablå A. Hektarskörd, areal och total skörd

Gröda	Hektarskörd (Kg)		Areal (Ha)		Total skörd (tusen ton)	
	Prognos 2019	Preliminär 2019 ¹	Prognos 2019	2018	Genom- snitt 5 år ²	
Höstvete	7 260	423 337	3 072	1 400	2 528	
Vårvete	4 630	48 502	225	220	302	
Höstråg	6 320	33 410	211	88	131	
Höstkorn	6 190	20 914	129	55	94	
Vårkorn	4 840	278 231	1 346	1 040	1 409	
Havre	4 500	149 962	675	364	644	
Höstrågvete	6 100	27 860	170	64	164	
Vårrågvete	3 460	1 046	4	3	8	
Blandsäd	3 630	10 380	38	22	44	
Summa spannmål		993 641	5 869	3 256	5 322	
Höstraps	3 350	101 100	339	203	292	
Vårraps	2 090	4 494	9	13	15	
Höstrybs	2 030	1 232	3	1	1	
Vårrybs	1 010	943	1	1	1	
Summa oljev växter		107 769	351	218	310	

¹ Enligt Jordbruksverkets administrativa register, 2019-08-07. Arealerna kan skilja sig jämfört med de arealer som redovisas i JO 10 SM 1901. Detta beror på att viss bearbetning av underlaget genomförs till JO 10 SM 1901 samt att den publikationen avser arealer på företag som ingår i Lantbruksregistret medan här avses all stödansökt areal vid tidpunkten.

² Genomsnittet är beräknat utifrån den slutliga statistiken för skördeuppskattningarna år 2014–2018.

År 2014 och tidigare var rågvete inte uppdelat på höst- respektive vårröda. Vårrågvete svarar för ca 9 % av den totala arealen rågvete under 2015, 2016 och 2018 samt ca 7 % under 2017. Detta medför att genomsnittet för höstrågvete är baserat på totalskördar av rågvete 2014 samt totalskörd av höstrågvete 2015–2018. Genomsnittet för vårrågvete är baserat på totalskördar för 2015–2018.

Hektarskördar

Prognoser för hektarskördar år 2019 presenteras i tablå B. Prognoserna jämförs med genomsnittliga hektarskördar för åren 2014–2018 och med hektarskördarna 2018 enligt den slutliga skördestatistiken.

Höstvete är den spannmålsgröda som förväntas få störst hektarskörd 2019. Enligt prognosen blir den 7 260 kg/ha vilket är en ökning med 8 % jämfört med genomsnittet för 2014–2018 och en ökning med 52 % jämfört med 2018. Samtliga spannmålsgrödor förväntas att få en högre hektaravkastning 2019 än genomsnittet för 2014–2018. Vårrågvete förväntas ha den lägsta ökningen jämfört med femårsgenomsnittet för 2014–2018 och är även den spannmålsgröda med lägst hektaravkastning för 2019, 3 460 kg/ha. Blandsäd förväntas öka mest med 12 % jämfört med genomsnittet för de fem senaste åren.

Bland oljev växterna får höstraps den högsta hektarskörd enligt prognosen. Hektarskörd uppskattas till 3 350 kg/ha. Det är ökning med 2 % jämfört med genomsnittet för 2014–2018 och en ökning med 43 % jämfört med 2018. Vårrybs är den enda oljeväxtgrödan som förväntas få en lägre hektarskörd än både 2018 och genomsnittet för de senaste fem åren. Enligt prognosen blir hektarskörd av vårrybs 1 010 kg/ha.

Procentuella skillnader mellan tidigare års prognoser av hektarskördar och hektarskördar enligt slutlig skördestatistik redovisas i tablå E i avsnitt Statistikens tillförlitlighet under Fakta om statistiken. Redovisning sker per gröda och för åren 2014–2018.

Tablå B. Hektarskörd, kg/ha

Gröda	Prognos 2019	Hektarskörd 2018	Genomsnitt 2014–2018
Höstvete	7 260	4 790	6 730
Vårvete	4 630	2 760	4 290
Höstråg	6 320	4 510	6 020
Höstkorn	6 190	3 770	5 720
Vårkorn	4 840	3 000	4 580
Havre	4 500	2 570	4 060
Höstrågsvete	6 100	4 020	5 470
Vårrågsvete	3 460	2 430	3 330
Blandsäd	3 630	2 280	3 240
Höstraps	3 350	2 340	3 290
Vårrops	2 090	1 470	1 880
Höstrybs	2 030	870	1 470
Vårrys	1 010	1 070	1 200

År 2014 och tidigare var rågvete inte uppdelat på höst- respektive vårgröda. Vårrågvete svarar för ca 9 % av den totala arealen rågvete under 2015, 2016 och 2018 samt ca 7 % under 2017. Detta medför att genomsnittet för höstrågvete är baserat på hektarskörda av rågvete 2014–2015 samt hektarskörd av höstrågvete 2015–2018.

Genomsnitt för vårrågvete är baserat på hektarskörda för 2015–2018.

Väder

I januari i år var det kallare än normalt i nästan hela landet. Februari, mars och april var sedan varmare än normalt i hela landet och följdes av maj som var kallare än normalt i nästan hela landet. I juni var det varmare än normalt i hela landet medan juli var kallare i nästan hela landet. Floda i Södermanland är den enda stationen som vi hämtar data från som var varmare än normalt under perioden, februari till juli. Nederbörden har varierat hittills i år. I mars och maj var det mer nederbörd än normalt i nästan hela landet. Där emellan hade april mindre nederbörd i hela landet. Under juni och juli var det sedan mindre nederbörd vid de flesta av de mätstationer som ingår i skördeprognosen. Hur temperaturen varit under 2019 jämfört med normalt redovisas i tablå C och tablå D visar hur nederbörden varit jämfört med normalt.

Tablå C och D visar vilka väderstationer som används samt hur temperaturen och nederbörden varit under 2019 jämfört med genomsnittet under de senaste 30 åren. För att få jämförbarhet mellan olika typer av väderdata beskrivs dessa i formeln $(v-m)/s$ där v är årets väderdata, m är medelvärdet över de senaste 30 åren och s är standardavvikelsen. Värdet 0 betyder att variabeln i år är lika med genomsnittet under de senaste 30 åren. Positiva värden betyder att årets variabelvärde är större än normalt medan negativa värden betyder att årets variabelvärde är mindre än normalt. Höga värden (över 1,5) ger en indikation på att skillnaden jämfört med genomsnittet är relativt stor.

Tilläggs bör att om till exempel den normerade skillnaden i temperatur är lika för två regioner så betyder det inte nödvändigtvis att båda regionerna har haft exakt lika stor skillnad gentemot genomsnittstemperaturen mätt i grader. Detta eftersom skillnaden mellan årets temperatur och genomsnittstemperaturen divideras med hur stor variationen i temperaturen varit under dessa 30 år. Denna variation skiljer sig åt mellan varje region. T.ex. har Skara (Västra Götaland), Karlstad (Värmland) och Frösön (Jämtland) en normerad skillnad på -0,7 i maj gällande temperaturen. För Skaras del innebär det att årets temperatur var 1,1 grader lägre än genomsnittet. I Karlstad var den 1,1 grader lägre och på Frösön 1,3 grader lägre än genomsnittet. Därför är det svårt att ge en uppskattning om vad värdena i tabellen motsvarar räknat i grader och millimeter.

Prognoserna bygger på att årets väder från augusti och framåt är som under ett normalår, det vill säga medelvärdet för de senaste 30 åren. Skulle vädret från augusti och framåt avvika avsevärt från normalåret kan skillnaderna mellan prognoserna och de verkliga skördarna bli stora. Modellen säger inte heller något om kvaliteten på de grödor som skördas.

Temperatur

I tablå C kan man se hur temperaturerna 2019 har varit jämfört med normalt. I februari–april samt juni har det varmare än normalt i stora delar av landet medan det varit kallare än eller normalt i maj och juli för alla mätstationer utom Floda i Södermanland.

Tablå C. Normerad skillnad för temperatur mellan årets väderdata och genomsnittsdata under de senaste 30 åren

Län	Station	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli
Stockholms	Stockholm-Bromma	-0,4	1,0	0,5	0,8	-0,4	2,0	-0,8
Uppsala	Uppsala	-0,6	1,0	0,5	1,1	-0,3	2,1	-0,8
Södermanlands	Floda	-0,7	1,1	1,0	1,4	0,8	2,1	0,6
Östergötlands	Norrköping	-0,4	1,2	0,8	0,9	-0,5	2,3	-0,3
Jönköpings	Prästkulla	-0,2	1,3	0,8	0,8	-0,9	2,8	0,3
Kronobergs	Växjö	-0,2	1,2	0,9	1,1	-0,8	2,3	-0,1
Kalmar	Kalmar	-0,2	1,2	1,1	0,3	-0,3	2,5	-0,6
Gotlands	Visby flygplats	-0,3	1,0	0,8	0,9	-0,2	2,5	-0,9
Blekinge	Bredåkra	-0,2	1,3	1,1	1,3	-0,4	2,4	-0,2
Skåne	Malmö	0,2	1,2	1,2	0,8	-0,5	2,3	0,1
Hallands	Ullared	-0,1	1,0	0,8	1,1	-1,0	1,7	-0,1
Västra Götalands	Skara	-0,2	1,2	0,8	1,3	-0,7	1,6	-1,3
Värmlands	Karlstad	-0,6	1,0	0,5	2,0	-0,7	1,1	0,0
Örebro	Örebro flygplats	-0,3	1,2	0,8	1,7	-0,4	1,7	-0,1
Västmanlands	Västerås	-0,6	1,0	0,5	1,1	0,0	1,8	-0,4
Dalarnas	Falun-Lugnet	-0,3	1,0	0,3	1,1	-0,4	1,6	-0,4
Gävleborgs	Järvsö	0,2	1,1	0,5	0,6	-0,7	1,1	0,0
Västernorrlands	Forse	-0,8	0,6	-0,1	0,9	-0,8	0,8	-0,6
Jämtlands	Frösön	-0,3	0,7	-0,4	1,5	-0,7	0,8	0,0
Västerbottens	Umeå	-1,6	0,3	0,2	1,5	-0,1	0,7	-0,5
Norrbottens	Boden	-1,4	0,4	0,5	2,3	0,0	1,3	-0,3

Nederbörd

Tablå D visar att nederbörden varierat i landet jämfört med normalt på respektive mätplats. Framför allt var det mer nederbörd än normalt i mars samt maj medan den var mindre i april, juni och juli.

Tablå D. Normerad skillnad för nederbörd mellan årets väderdata och genomsnittsdata under de senaste 30 åren

Län	Station	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli
Stockholms	Vallentuna	-0,2	1,4	2,1	-1,2	1,1	-1,1	-0,2
Uppsala	Uppsala	-0,1	0,7	1,9	-1,6	1,0	-0,8	0,1
Södermanlands	Floda	-0,1	-0,2	2,7	-1,6	0,2	-0,5	-1,1
Östergötlands	Norrköping	0,1	0,1	1,8	-1,5	0,3	-0,9	0,1
Jönköpings	Prästkulla	-0,2	0,7	2,7	-1,1	0,0	-1,0	-0,3
Kronobergs	Växjö	-0,4	0,8	2,8	-1,5	0,1	-0,7	-0,3
Kalmar	Kalmar	0,2	1,0	0,6	-1,4	0,2	-1,2	-0,6
Gotlands	Visby	0,1	1,8	3,9	-1,6	1,4	-0,2	0,9
Blekinge	Lyckeby	0,3	1,2	1,8	-0,2	0,4	-1,1	-0,2
Skåne	Malmö	0,4	1,6	3,7	-1,4	-0,5	0,0	-0,6
Hallands	Ullared	-0,4	1,5	3,8	-0,4	0,7	-1,2	0,6
Västra Götalands	Skara	-0,4	-0,1	3,8	-1,6	1,4	-0,4	-0,3
Värmlands	Väse	-0,2	0,7	2,6	-1,7	0,3	-0,5	-0,4
Örebro	Örebro	0,5	0,2	2,4	-1,6	0,3	0,3	-0,6
Västmanlands	Västerås	0,3	0,5	1,3	-1,6	1,5	-0,5	0,2
Dalarnas	Falun-Lugnet	0,2	0,6	2,8	-0,9	0,5	-1,3	-0,8
Gävleborgs	Järvsö	0,3	1,0	3,5	-0,7	2,0	1,3	-0,7
Västernorrlands	Multrä	-0,5	0,3	0,8	-1,1	0,8	-0,8	-1,1
Jämtlands	Tullus	-0,6	-0,3	0,7	-1,4	1,1	0,5	-1,1
Västerbottens	Tavelsjö	-1,3	0,0	2,1	-1,2	2,6	0,1	-0,8
Norrbottens	Harads	-0,8	-0,1	1,4	-1,3	3,9	-0,3	-1,9

Fakta om statistiken

Detta omfattar statistiken

Jordbruksverket presenterar årligen slutliga skattningar av skörden för de viktigare grödorna. Dessa skattningar har de senaste åren gjorts utifrån intervjuundersökningar efter att tidigare ha byggt på objektiva mätningar av skörden på olika provytor. Preliminära resultat från dessa intervjuundersökningar publiceras under november/december och slutliga resultat under våren nästkommande år.

Då det finns ett behov av skördeinformation som kan redovisas vid ett tidigare tillfälle än de preliminära skördeskattningarna i november, har Jordbruksverket utvecklat en prognosmetod för att prognostisera skörden av olika grödor utifrån väderdata och tidigare års skördar. Metoden bygger på statistiska regressionsmodeller där skördarna för olika grödor beskrivs som funktioner av olika mått på väder. Modellerna tar hänsyn till skörde- och väderdata från januari 1965 till och med sommaren 2019.

De grödor som skördeprognosen omfattar är: höstvet, vårvete, höstråg, höstkorn, vårkorn, havre, blandsäd, höstrågvete, vårrågvete, höstraps, vårraps, höstrybs och vårrybs. I år är fjärde gången vi gör en prognos för höstrågvete och vårrågvete var för sig. 2014 och tidigare gick det inte att ange i stödansökan om rågvete var en höst- eller vårgröda. Det medförde att det inte fanns några hektarskördar för respektive gröda att basera en prognos på för 2015.

Så görs statistiken

Prognosmetod

Som underlag för prognoserna har skördedata på länsnivå (med nuvarande länsindelning omfattande 21 län) och väderdata från 21 väderstationer, en station i respektive län, använts samt stödansökta arealer 2019. Väderdata utgörs av månadsmedelvärden för medeldygnstemperaturen och månadsvärden för nederbörden för månaderna januari-oktober 1965–2018 och januari–juli 2019. För varje län och för varje gröda som odlas i någorlunda omfattning i respektive län tas en regressionsmodell fram som beskriver det statistiska sambandet mellan väderdata och hektarskörd. Dessa prognoser viktas sedan samman till en genomsnittlig hektarskörd för riket. Resultat presenteras enbart på riksnivå då prognoserna på länsnivå är alltför osäkra för att redovisas separat. Eftersom väderdata för månaderna augusti till oktober innevarande år inte finns tillgängliga vid prognostillfället antas att temperatur och nederbörd dessa månader blir ”normala”. Betydelsen av ”normala” är i detta fall medelvärdet av de senaste 30 åren.

Skördens beroende av vädret

Det kan konstateras att sambandet mellan skörd och väder är komplext, kanske alltför komplext för att på ett någorlunda enkelt sätt kunna sammanfattas i matematiska modeller. Ett problem är att avgöra vilka vädervariabler som påverkar en viss gröda i ett visst län och hur detta samband är beskaffat. Dataanalys visar att de vädervariabler som statistiskt sett har störst samband med skörden av höstsådda grödor är vädret i början på året (februari och mars) och då främst medeldygnstemperaturen. De variabler som förklarar variationer i avkastning av de vårsådda grödorna är framförallt temperaturen i mars, juni och juli och nederbörden från april t.o.m. juli. Om det är relativt torrt och varmt i mars/april så påverkar det såtidpunkten för vårgrödorna, vilket i sin tur bidrar till hur lång tillväxttid grödan får. Lång tillväxttid ger historiskt sett en större hektarskörd.

Enkätundersökning

På grund av att 2018 års skördeprognos inte klarade av att förutse vilka konsekvenser torkan fick har Jordbruksverket valt att komplettera den ordinarie prognosen med en enkätundersökning. Som urvalsram för enkätundersökningen används Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd. Urvalet drogs bland de jordbruksföretag i regionerna Skåne, Västra Götaland, Östergötland samt Mälardalen som 2019 brukade mer än 100 hektar åkermark för någon av följande grödor: höstvetete, vårkorn, havre och höstraps. För undersökningen fanns det totalt 696 jordbruksföretag. Ett urval om 200 företag togs ut. Enkäten består av fyra frågor där respondenterna väljer mellan följande alternativ: *översliger med mer än 20 %*, *normalskörd*, *understiger normalskörd med 20-40 %*, *understiger normalskörd med 40-60 %*, *understiger normalskörd med mer än 60 %*, samt *odlar inte grödan*. Svarefrekvensen på undersökningen blev 42 %.

Statistikens tillförlitlighet

Felkällor

Precis som för de flesta andra prognoser finns det problem och källor för osäkerhet även i denna prognosmetod. Några av dessa är:

- ♦ De gjorda prognoserna bygger på verkliga uppgifter av väderdata fram till och med juli år 2019. För efterföljande månader har årets väderdata satts till normalvärden, vilket gör att prognoserna kan slå fel om årets väder i augusti och september skiljer sig markant från normalåret.
- ♦ Varje väderstation motsvarar ett län. Vilket kan påverka resultaten betydligt då förhållandena kan skilja sig åt inom ett län. Vissa stationer har lagts ner och vissa har tillkommit sedan 1965 vilket gör att alla tidsserier inte utgörs av data från en station utan har tagits fram utifrån olika stationer.
- ♦ Modellen med de vädervariabler som används, månadsmedelvärdet för dygnsmedeltemperaturen och månadsvärde för nederbörden, tar inte hänsyn till hur temperatur och nederbörd fördelar sig över månaden. Om exempelvis nederbörden kommit under en kort period en månad påverkar detta skörden annorlunda än om nederbörden varit jämnt utspridd över månaden.
- ♦ De slutliga skördeuppskattningarna, som delvis ligger till grund för denna prognos, har inte tagits fram med samma metod genom åren. Tidigare baserades dessa skördeuppskattningar främst på provtagningar i fält medan de sedan 1998 baseras på telefonintervjuer. Som en följd av metodbytet har hektarskörden fått en något annorlunda innebörd. När statistiken baserades på skörden från provytor avsåg hektarskörden skörd per besädd areal. När uppgifterna nu hämtas från jordbrukarna blir det mer fråga om en hektarskörd som avser skörd per bruttoareal av grödan. Det skulle i så fall ge en något lägre hektarskörd. Effekten blir dock inte så stor eftersom de uppmätningar av arealerna som har gjorts efter EU-inträdet har medfört att lantbrukarnas redovisning av grödarealerna under senare år överensstämmer allt bättre med den besädda arealen. De prognosmetoder som använts här blir något osäkrare om nivån på den faktiska skörden ändrats till följd av metodbyte.

Föregående års prognoser

För att belysa osäkerheten i skördeprognoserna redovisas i tablåerna E och F den procentuella skillnaden mellan publicerade prognoser och utfallet av de slutliga skördeskattningarna för åren 2014–2018. Påpekas bör att i de slutliga skördeuppskattningarna exkluderas arealer som valts att skördas som grönfoder.

Prognosen tar ingen hänsyn till detta vilket bidrar till en systematisk överskattning av totalskördarna. Storleken på denna överskattning varierar från år till år beroende på hur stor andel som valts att skördas som grönfoder.

Positivt värde betyder att prognosen för hektarskörd respektive totalskörd var större än den slutliga skördeuppskattningen och negativt värde betyder på motsvarande vis att prognosen var mindre än den slutliga skördeuppskattningen. Tablå E visar att förra året prognos kraftigt överskattade hektarskördarna för samtliga grödor förutom höstraps jämfört med de slutliga skördeuppskattningarna. Orsaken till detta beror på att jordbruksverkets prognosmetod, som bygger på statistiska samband mellan tidigare års väderförhållanden och skördar, inte klarade av att uppskatta skörden med den precision som tidigare prognoser på grund av de exceptionella väderförhållanden som rådde under våren och sommaren 2018.

Tablå E. Skillnader i hektarskörd mellan tidigare års prognoser och utfallet i de slutliga skördeuppskattningarna, %

Gröda	2014	2015	2016	2017	2018
Höstvete	0	-1	4	-7	31
Vårvete	1	-1	2	3	52
Höstråg	-4	0	1	-6	22
Höstkorn	-6	3	5	-5	36
Vårkorn	-6	-6	-1	-2	35
Havre	-9	-7	-10	-3	23
Höstrågvete ¹	-7	3	7	7	23
Vårrågvete	-15	-1	13
Blandsäd	2	2	-7	-4	29
Höstraps	-8	-11	5	-7	-12
Vårraps	-1	0	-4	3	24
Höstrybs	14	1	27	38	78
Vårrybs	38	-7	-1	-16	43

¹ Efter 2014 är rågvete uppdelat i höst- respektive vårrågvete. Vårrågvete svarar för ca 9 % av den totala arealen rågvete för åren 2015, 2016 och 2018 samt ca 7 % under 2017. År 2015 gjordes dock enbart prognos totalt för rågvete. Den prognosen jämförs här med en genomsnittlig hektarskörd av höstrågvete och vårrågvete. Utfallet som redovisas för höstrågvete 2014–2015 är utfallet för rågvete totalt.

Tablå F visar att även totalskördarna kraftigt överskattades för spannmål (överskattning med 30 %). Totalskörderna av oljeväxter underskattades emellertid med 2 % totalt mot med de slutliga skördeuppskattningarna. Det berodde att höstraps, som utgör 95 % av oljeväxterna, underskattades med 5 %. De övriga oljeväxterna överskattades emellertid kraftigt.

Tablå F. Skillnader i totalskörd mellan tidigare års prognoser och utfallet av de slutliga skördeuppskattningarna, %

Gröda	2014	2015	2016	2017	2018
Höstvete	0	-1	4	-6	32
Vårvete	3	2	4	7	45
Höstråg	-3	1	1	-5	20
Höstkorn	-5	5	6	-1	37
Vårkorn	-4	-4	2	-2	32
Havre	-6	-2	-6	2	17
Höstrågvete ¹	-6	4	2	1	22
Vårrågvete	-10	5	7
Blandsäd	-10	-12	-18	2	-63
Summa spannmål	-2	-2	2	-3	30
Höstraps	-7	-11	5	-7	-5
Vårraps	-1	0	-2	4	30
Höstrybs	17	3	24	34	120
Vårrybs	35	-6	-1	-12	69
Summa oljeväxter	-7	-11	4	-6	-2

¹ Efter 2014 är rågvete uppdelat i höst- respektive vårrågvete. Vårrågvete svarar för ca 9 % av den totala arealen rågvete för åren 2015, 2016 och 2018 samt ca 7 % under 2017. År 2015 gjordes dock enbart prognos totalt för rågvete. Den prognosen jämförs här med totalskörderna av höstrågvete och vårrågvete. Utfallet som redovisas för höstrågvete 2014–2015 är utfallet för rågvete totalt.

För höstkorn, höstrågvete, vårrågvete, blandsäd och höstrybs baseras inte prognoserna direkt på väderdata då skördeuppskattningar inte gjorts under en tillräckligt lång period. Prognoserna för dessa grödor baseras istället på vilka samband de har med andra grödor. Detta förstärker avvikelserna för just dessa grödor. Tilläggas bör också att den prognostiserade totalskörderna av blandsäd systematiskt underskattas. Orsaken till detta är att prognosen, till skillnad från de slutliga skördeuppskattningarna, inte tar hänsyn till att vissa arealer baljväxt/stråsädesblandningar skördas som mogen gröda och inte som grönfoder.

Vid jämförelse av tablåerna E och F syns det att om hektarskörderna överskattas så överskattas nästan alltid totalskörderna. Detsamma gäller underskattning av hektar- och totalskörderna. Undantaget för 2018 är blandsäd där hektarskörderna överskattas med 29 % och totalskörderna underskattas med 63 %. Orsaken till sambanden är att arealerna som används vid beräkning av prognos och slutlig skörd inte skiljer sig så mycket. I Statistiskt meddelande, [Jordbruksmarkens användning 2019, Preliminär statistik](#) finns en tablå under Statistiken med kommentarer som visar hur stora skillnaderna var mellan preliminär och slutlig statistik gällande arealer 2018. Eftersom uttag av arealdata till denna prognos är gjort senare på året än uttag till preliminära arealer är troligen skillnaden mellan uttaget till skördeprognosen och uttaget till slutliga arealer mindre än skillnaden mellan preliminär och slutlig statistik.

Annan statistik

I november redovisas preliminära skörderesultat på riksnivå, med ett urval av cirka 1 000 lantbrukare som undersökningsunderlag.

I början av december redovisas preliminär skörd av potatis.

Preliminär skörd av spannmål, trindsäd och oljeväxter med redovisning på län, produktionsområden och riksnivå baserade på hela urvalet (drygt 4 000 lantbruk) redovisas i mitten av december.

Slutliga resultat från skördeundersökningar år 2019 redovisas under andra kvartalet 2020. Där räknas majs till mognad in i summan av den totala spannmåls-skörden, vilket inte görs i detta Statistiska meddelande.

Slutlig statistik om 2019 års grödarealer redovisas i oktober 2019.

Elektronisk publicering

Detta Statistiska meddelande finns kostnadsfritt åtkomligt på Jordbruksverkets webbplats <http://www.jordbruksverket.se> under Ta del av statistiken samt på SCB:s webbplats <http://www.scb.se> under Jord- och skogsbruk, fiske.

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild [Kvalitetsdeklaration](#).

In English

Summary

If you would like to download the publication in PDF format, then please click on the link “Första sidan – I korta drag” above, then click on the link “Hela publikationen (PDF)”.

Crop production forecast for cereals and oilseed crops in 2019

This report provides forecasts concerning yields per hectare and total production of cereals and oilseed crops for the year 2019. The results are presented at the national level.

Total production

The forecast shows that the total production of cereals is estimated to be 5.9 million tonnes in 2019, which is 10 % more than the average for the years 2014–2018. The main reason for the higher total production of cereals estimated for 2019 is that the area of Winter wheat is larger in 2019 than the average for the last five years. Winter wheat accounts for 52 % of the total production of cereals.

This year's harvest of oilseeds is estimated to be 0.35 million tonnes, which is about 13 % more compared with the average total production of oilseeds for the last five years. Winter rape corresponds to 97 % of the total production of oilseeds.

Yield per hectare

Yields per hectare are estimated to increase for all of the cereal crops compared with the average yields per hectare for the last five years. The forecast shows that the yield of Winter wheat are expected to increase by 8 % to 7 260 kg/ha and it is the highest yields per hectare for any cereals.

Yields per hectare for oilseed crops are estimated to increase for all crops except spring turnip rape compared with the average for the last five years. The forecast shows that the yield of Winter rape expect to be the highest yields per hectare for any oilseeds. It is expected to increase by 2 % to 3 350 kg/ha compared with the average yield per hectare for the last five years.

List of terms

Areal	Area
Blandsäd	Mixed grain
Genomsnitt	Average
Gröda	Crop
Havre	Oats
Hektarskörd	Yield per hectare
Höstkorn	Winter barley
Höstraps	Winter rape
Höstrybs	Winter turnip rape
Höstråg	Winter rye
Höstrågvete	Winter triticale
Höstvete	Winter wheat
Normskörd	Standard yield
Oljeväxter	Oilseed crops
Prognos	Forecast

Rågvete
Spannmål
Total skörd
Vårkorn
Vårraps
Vårrybs
Vårrågvete
Vårvete

Triticale
Cereals
Total production
Spring barley
Spring rape
Spring turnip rape
Spring triticale
Spring wheat